

عنوان مقاله:

تحول الگوهای تقسیم بندی تاریخ ایران باستان در عصر قاجار

محل انتشار:

تاریخ نگری و تاریخ نگاری، دوره 28، شماره 21 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسنده:

رضا اردو - دانشجوی دکترا گروه تاریخ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

تقسیم بندی تاریخ ایران باستان تا پیش از نیمه نخست عصر قاجار اغلب در چارچوب شاهنامه یا روایات داستانی قرار می گرفت. ترجمه متون تاریخی در کنار ظهور نگاه انتقادی، به علاوه کشفیات باستان شناسی و رمزگشایی خطوط باستانی در عصر قاجار پیش فرض های پیشین درباره تاریخ باستانی ایران را دگرگون کرد. آن فعالیت ها و پژوهش های علمی در زمینه تاریخ همراه با نگاه ملی ای که در انقلاب مشروطه برجسته شد، لزوم نگارش تاریخ نگاری ملی و منسجم را به وجود آورد. تمام این عوامل باعث شدند تا الگوی دوره بندی تاریخ باستانی ایران دگرگون شود. مقاله حاضر به دنبال تبیین این پرسش است که فرایند تحول تقسیم بندی تاریخ ایران باستان از الگوی سنتی به الگوی علمی و نوین در عصر قاجار چگونه بوده است در پاسخ به این پرسش چنین نتیجه گرفته شده است: تاریخ نگاران پیرو الگوهای غالب تاریخ نگاری سنتی، الگویی جهان نگر و درباری ارائه می دادند که مبدا خود را آفرینش انسان قرار می داد و فارغ از تطبیق داده ها با شواهد عینی سعی می کرد روایتی افسانه گون و مشروعیت بخش برای دربار عصر خود ارائه دهند. با گسترده شدن تحقیقات تاریخی و بروز نوعی نگاه ملی، تلاش برای ارائه تاریخی منسجم از گذشته باستانی ایران تا عصر معاصر افزایش یافت. تاریخ علمی ایران باستان به مرور به عنوان روایتی معتبر در کنار روایت سنتی به رسمیت شناخته شد و تاریخ نگاران برای رفع شبهات میان آن دو روایت قلم می زدند. سرانجام در اواخر دوره قاجار، روایت سنتی روایتی افسانه ای برشمرده شده و تاریخی که مبتنی بر کشفیات باستان شناسی و متون باستانی است معتبر گردید.

کلمات کلیدی:

الگوهای تاریخ نگاری، تقسیم بندی تاریخ، ایران باستان، قاجار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/864033>

